

Jacek Miler

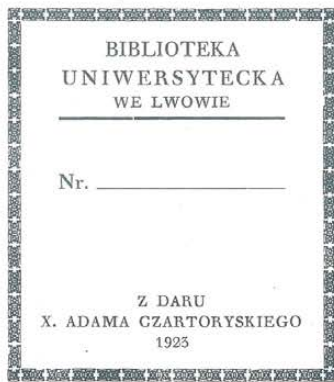
Zbiory lwowskie (II) Księgozbiór z Honfleur

1. Cały dział religijno-historyczny ma być oddany Bibliotece Seminarium gnieźnieńsko-poznańskiej diecezji, gdyby z Uniwersytetu lwowskiego miał być kiedykolwiek usunięty. Wydział Teologiczny rzymsko-katolicki.

2. Gdyby w Uniwersytecie Lwowskim miał zapanować kiedykolwiek język niepolski, jako urzędowy i wykładowy, wówczas cały księgozbiór przechodzi na własność niepodzielną Uniwersytetu Jagiellońskiego.¹

Księgozbiór był gromadzony od 1900 r. przez ks. Witolda Kazimierza Czartoryskiego (1876-1913) we Francji, w zamku „Côte de Grace”, w Honfleur (departament Calvados). Liczył 25 080 tomów i został podzielony na następujące działy: 1. Historia. Genealogia. Biografie. 2. Geografia. 3. Religioznawstwo. 4. Nauki ścisłe, przyrodnicze, techniczne. Przemysł. Medycyna. 5. Beletrystyka. 6. Filologia. Literatura. Krytyka i historia literatury. 7. Filozofia. Etyka. Psychologia. 8. Masoneria i okultyzm. 9. Marynarka. 10. Socjologia. Polityka. Prawo. Administracja. Oświata. Etnologia. 11. Sztuki piękne. 12. Rękopisy. Encyklopedie. Bibliografia. Periodyki. Roczniki. 13. Orientalia. Były to dzieła w przeszło stu językach. Między innymi w angielskim, francuskim, hiszpańskim, włoskim, polskim, niemieckim, łacińskim, litewskim, łotewskim, estońskim, węgierskim, a także książki arabskie, hebrajskie, syryjskie, tureckie i perskie.

Najbardziej liczny był dział religioznawczy (6611 tomów), zawierający wiele druków z XVI i XVII w.; był tu również rękopis Koranu, pochodzący z roku 1234. W dziale historycznym znajdowało się wiele dzieł z historii starożytnej i średniowiecznej, a także obszerny zespół z księgozbioru Alberta Sorela, dotyczący Rewolucji Francuskiej. Dział masonerii był reprezentowany przez takich autorów, jak: Bessuchet, Cla-

Ekstlibris donacyjny księgozbioru ks. W. Czartoryskiego

Ekstlibrisy ks. W. Czartoryskiego

vel, Rebold, Tindel, Brimont, Danton. W księgozbiorze nie zabrakło prac dotyczących Polski, np.: Noailles E. H., *Henri de Valois et la Pologne en 1572* (Paryż 1867) czy *Hauteville An account of Poland* (Londyn 1698). W dziale geografii znalazły się nawet prace napisane w językach plemion Afryki i Oceanii.

Po śmierci ks. Witolda księgozbiór odziedziczył jego brat, ks. Adam (zm. 1937), kurator Muzeum Czartoryskich w Krakowie.

W roku 1923 księgozbiór został przewieziony w 301 skrzyniach, najpierw do Gdańska, a następnie do Lwowa i przekazany w depozyt wieczysty Uniwersytetowi Jana Kazimierza. Był największym księgozbiorem zapisanym Uniwersytetowi.

Zgodnie z klauzulami zapisu, w latach 1933-34 i 1937-38, dublety przekazano Bibliotece ks. Czartoryskich w Krakowie, marynistykę Bibliotece Marynarki Wojennej oraz kulinaria – Bibliotece Zamku Czartoryskich w Gołuchowie.

Przekazana część księgozbioru stanowiła ok. 10%. We Lwowie pozostało 22 450 tomów. Znaki własnościowe zbioru to pieczętki i ekstlibrisy z herbem Czartoryskich (Pogoń) i napisem *Bibliothèque du Prince W. C. Czartoryski* oraz napisem: *Biblioteka Uniwersytecka we Lwowie. Nr. .... Z daru X. Adama Czartoryskiego 1923*. Większość książek została oprawiona w półskórek ze złoceniami i tłoczoną Pogonią, np. teologia była oprawiona w czarny półskórek, a marynistyka w granatowy, z tłoczoną na grzbiecie kotwicą.

Księgozbiór nie był przemieszczony po roku 1939 i prawdopodobnie w całości znajduje się w Oddziale Rzadkiej Książki Biblioteki Uniwersytetu im. Iwana Franki, przy ul. Drogomanowa 17 we Lwowie.

Jeden z wniosków rewindykacyjnych, złożonych stronie ukraińskiej w 1997 r., dotyczył całego księgozbioru z Honfleur.²

Przypisy:

1. Klauzule prawne aktu darowizny ks. Witolda Czartoryskiego, opracowanego przez prof. E. Tilla.
2. Wniosek rewindykacyjny został opracowany przez prof. Jana Pruszyńskiego.

Literatura:

MękarSKI S., Remerowa K., „Księgozbiór z Honfleur ks. Witolda Kazimierza Czartoryskiego w lwowskiej Bibliotece Uniwersyteckiej”. Lwów 1928.